

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. VII. Ostenditur expositam hanc ignorantiam inculpatam juris naturae,
excusare ab omni culpâ ea, quae ex illa committuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

tionis propositæ pars. Ad secundam transeamus, in hac turbarum est plusculum; pacatè agendum est tamen, ne si clamem, turbas augeam. Clarè tamen loquendum est, vt intelligar.

§. VII.

Ostenditur expositam hanc ignorantiam inculpatam Iuris naturæ, excusare ab omni culpâ ea, qua ex illâ committuntur.

44. **A**lterum quæstionis caput erat, an ignorantia inuincibilis Iuris naturæ, quam dari posse ostendimus, etiam à culpâ excuset actiones quæ eam consequuntur. Vniuersim id affirmauimus, iisdè inducti rationibus, quibus id de tribus reliquis ignorantia generibus est ostensum. Hic verò nonnullis mouetur stomachus, iis inquam, qui sese Augustini cuiusdam gloriantur esse sectatores; sed recentis admodum atque hesterni. Vt vt sit, assurgunt atrociter; & tam multa ingerunt in veram sententiam dictoria & scommata, vt præ iis eorum antesignanus planè fuerit modestus. Singula refellere non est animus, aut lubentia.

45. Astistud imprimis peto, cur neotericam aut nouam hanc doctrinam esse dicant, & quasi nuper adinuentam à quibusdam, quos, ne Theologos nomen, modò *Probabilistas*, modò per contemptum *Casuitas* vocat nescio quis ficto nomine Wendrockius, aliique huius farinae homines, cum tamen Ianssenius ipse fateatur *videri generale Scholasticorum pronuntiatum, quod quidquid ex inuincibili fit ignorantia, hoc ipso culpâ vacet*. Fatetur id etiam ingenuè, sed & deplorat impiè, harum omnium turbarum primus auctor Lutherus. Hæc eius verba sunt. *Scholastici inuincibilem ignorantiam dixerunt excusabilem, que simpliciter à toto excuset; id est peccatum omne tollat. Tanta cæcitas est in Papæ scholis, & Ecclesiis*. Ecce, vt vniuersalem fuisse hanc doctrinam suo quo vivebat tempore Lutherus ingemiscat. Non igitur à Casuistis temerè adinuenta & conflata, quos heri natos, vt auctoritatem iis adimat asserit idem Wendrockius. *Decem inquit ac quinque seculis Ecclesia floruit, antequam hæc Casuistarum seges exoreretur*. Quasi verò eius secta, de auitâ sibi antiquitate possit ablandari, quam nuper, fungi instar, vna nox peperit; & quod peius est,

Ignorantiâ juris naturæ inuincibilem à peccato excusare non est recenter ad inuenta sententia.

Iansf. ro. 2. l. 2. c. 2.

Lutherus in c. 12. Genes.

Wendroc. in nota 1. ad epist. 5. sec. 6. §. 3.

est, sola nox protegit ac conseruat. Cur enim nomen suum Wendrockius non prodit? cur degit in tenebris, si filius lucis est? an vt tutius, veluti ex latebris, optimum quemque telis perat; eò quòd fortassis in hâc materiâ, tutiorem partem iudicat esse amplectendam? Bene ipsi sit. Verùm cum hoc homine Tractatu sequenti agendum erit paullo prolixius. Illud tantum jam cursim dico, non esse neotericam eam doctrinam, nec à Casuistis inuentam; quos cum à seculo vno & dimidio tantum incepisse nugeretur Wendrockius, certè circa Lutheri tantum tempora eius iudicio inceperunt efflorescere. Atqui jam tum, eam fuisse Scholasticorum sententiam, eamque in Papæ scholis & Ecclesiis Lutherus asserit floruisse: itaque malè admodum, inuidia, quasi recenter adiuuentæ doctrinæ, Casuistis affingitur, quos, cum ea maximè vigeat, asserunt in rerum naturâ non fuisse.

*Sententia
contraria
malè ve-
catur Ca-
sholica.*

Secundò istud iam quæro, cum non neoterica sit hæc doctrina, nec paucorum, sed Ianssenius ipse fateatur esse *generale Scholasticorum effatum*, & Lutherus in *Papæ scholis & Ecclesiis*, nempe Papæ penitus inualuisse; quæro inquam, quâ fronte idem hic auctor oppositam, hoc est Lutheri, audeat *Catholicam* id est vniuersalem nominare, & quidem tam *Catholicam doctrinam*, vt ea *Aristotelicis argumentis & argutiis non nitatur, vel terreatur; sed è Scripturis sacris hausta, majorumque traditione ad nos (potius dixisset ad se) transmissa, aduersus omnes huiusmodi machinas stet immobilis & inconcussa*. Magnifica quidem hæc sunt verba: sed istud non satis capio, cur eandem mox & sæpe alibi, vocet *arcanam & tremendam doctrinam*; ipsissima eius sunt verba, *Tremendam atque horrendam quòd eam nominet, hoc satis intelligo: verùm arcanam quòd vocet, quam tamen asserit esse Catholicam*, hoc inquam satis non capio. An ergo arcanum est dogma quod est Catholicum, hoc est quantum ego intelligo, de fide & à Catholicâ Ecclesiâ vniuersim approbatum? si veò sic approbatum non est tremendum istud & arcanum dogma, quo pacto est Catholicum? Atqui ante sua tempora in Papæ Ecclesiis receptum id non fuisse, clamat Lutherus: neque postmodum fuisse receptum à Scholasticis, fatetur Ianssenius; quo modo igitur est Catholicum? An ergo per tot sæcula, tota cœcutit Papæ Ecclesia? Hæc sanè Lutherus inter suos infrunito ore deblateret. Ast hæc tam cōfidenter à Catholicis in Catholicâ dici Ecclesiâ, id certè piæ aures

46.

Ianssen.
ibid. c. 4.

ROB

non feruat, in summis enim tenebris fuisse Papæ Ecclesiã, imo nec Ecclesiam quidem Christi fuisse, fateamur necesse est, cui dogma à Scripturis sacris haustum, majorumque traditione ad nos, (id est Iansenium) transmissum non innotuerit; itaque in errore profusus fuit, extincta igitur fuit aliquando vera Ecclesia, in quam tamen

47.

Nequaquam inquires, erravit Ecclesia: errarunt Scholastici. Audio, at non de scholis modò, sed & de Ecclesiis Papæ id vniuersim asserit Lutherus. Et verò, an non omnes Theologorum quotquot toto orbe sparsæ sunt scholæ & Academiæ, illustris admodum est pars Ecclesiæ? & has omnes in Catholico, & à maioribus tradito dogmate tam tu piter errasse per plurima sæcula, consciis Summis Pontificibus, & errores tam palpabiles tolerantibus, cuiquam potest esse credibile? Quid, quòd & plurimos ex his Scholasticis sententiæ suæ immortuos, in Sanctorum numerum retulerit Ecclesia? An verò honores illos potuit decernere contra Catholicum dogma palàm sentientibus, nisi & ipsa Ecclesia insigniter cæcutierit? certè cæcutisse affirmat Lutherus. An verò à Catholico homine eiusmodi dicta dici queant, sine summâ impudentiâ, ipse viderit qui id dicet. Ego verò non video, quâ mente Lutheranum illud Calvinianumque dogma, in quo sese de Ecclesiâ triumphare putidè & impudenter gloriatur hæretici, quis audeat in Ecclesiâ Catholicâ, Catholicum affirmare; & quo pacto tamen apud Catholicum aliquem fidem inueniat. Nescio inquam quò hæc vergant.

Valde temerarium est dicere Theologos omnes passim errasse.

Ians. ibid.

Iam verò cùm de majorum traditione tam præfidenter fiat mentio; istud peto tertio, à quo hæc doctrina sit tradita, & per quos transmissa? Ab Augustino, inquit Neotericus, & Hieronimo & Concilio Palæstino *quantum excussis magno labore diligentiaque principiis & anfractibus doctrine ipsius mihi iudicare licet.* Verum ut omnia quæ ab Augustino afferuntur indubitata essent & Catholica dogmata, quod nemo dixerit; qua ratione fidem taciet hic Neotericus Augustini sensum sese omni fide percepisse? quid si in *anfractibus* ut vocat Augustinianæ doctrinæ miserandum in modum errarit: an tum ad suum iudicium volet Ecclesiæ atque orbis communem sensum reuocare? Aut fortè Scholasticos ante se omnes, numero ut sic dicam infinitos, sapientiâ toto orbe celeberrimos, sanctitate conspicuos, aurum at aut tam segnes fuisse

Male etiam dicitur esse Augustini.

se vt Augustinum non legerint , aut tam hebetes vt non intellexerint , aut tam peruersos vt agnitam veritatem per meram per uicaciam impugnarint ? Horrori sanè est talia cogitare : quæ tamen cùm ex arcanâ illâ doctrinâ liquidò consequantur , non abs re est , quòd eam auctor ipse aut potius eius fuscitator , doctrinam dixerit esse *tremendam*.

*Ad omnia
ex Augu-
stino obje-
cta loca re-
sponsum
est sapius.*

*Qua sunt
ex ignoran-
tia inuinci-
bili errata
sunt seu
peccata
improprie,
non uero
proprie, seu
que pœ-
nam me-
rsantur.*

*Aduersarii
semper ea-
dem argu-
menta pro-
ferunt,
quantum-
cumque
eis respon-
deatur.*

Non tamen hîc hæreo : verùm istud dico ; à præstantissimis Theologis examinata esse & discussa omnia , quæ ex DD. Augustino , Hieronimo , & Palæstino Concilio congerit , responsumque esse ad omnia ; illudque demonstratum , sensa Augustini perperam esse intellecta ; inuersa , distorta omnia ; neque auctorem hunc tam veram doctrinam ex Augustino discere , quam suam ante animo præconceptam in Augustino inuenire voluisse ; aut saltem eam Sanctissimo viro affricare , vt eius contactu aliquid ei splendoris adiiciat. Ostensum est inquam , numquam docuisse Augustinum , facta per inuincibilem ignorantiam juris naturalis peccata esse proprie dicta , seu quæ agenti possint verti vituperio , & æternis ignibus castigari ; sed peccata esse improprie , seu errata quæ ex vitiatâ per originale peccatum naturâ profluunt , quod vnicè negabant Pelagiani ne Originale peccatum cogereatur admittere , & quod omni studio assertum veluti dogma Catholicum , volebat Augustinus. Ostensum est pluribus quæ afferuntur locis , de iis quæ per ignorantiam affectatam , aut aliquomodo vincibilem perpetrantur , loqui Augustinum , non verò de iis quæ per ignorantiam inuincibilem committuntur. Denique nullus est locus , nulla auctoritas , quam non ex mente S. Augustini , Hieronimi , & Concilii Palæstini , Catholicè planè atque euidenter explicarunt , Ripalda tom. 3. de ente sup. Disp. 10. Moraines in Antijanssenio. disp. 16. Annatus in Augustino à Baianis vindicato lib. 6. toto. & denique vt antiquiores eoque celeberrimos Theologos omittam , recenter & quidem acutatissimè Ludouicus Scildere de Consc. tract. 2. c. 1. §. 2. Nihil intactum permittunt doctissimi hi acutissimique viri ; difficultatem omnem amoliuntur , quidquid obscurum est dilucidant. Et tamen quasi si nihil ab his actum esset , rursus nouis libellis , etiam vernaculâ linguâ , vt sibi plausum faciant , conscriptis , eadem ingerunt , eandem semper trahentes ferram , Augustinum obiiciunt , Augustinum obtrudunt , bene an malè id quidem perinde

Ripalda
Moraines
Annatus.
Scildere.

inde est, modò nomen Augustini populus exaudiat. Quid facies huic hominum generi? si centies iis respondeas, dissimulatis responsionibus centies sua protrudunt. An hoc demum non est veritati fucum facere, & non tam veritatem inquirere, quàm eam clamoribus velle pessumdare?

50.

Iansf. ib.
cap. 5.ibid. c. 4.
& 6.Iansf. to. 1.
c. 15.

Rursus, quàm istud sibi malè cohærens est dogma; *inuincibilis ignorantia facti* inquit, *perspicuum est* quòd à culpâ excuset *Ignorantiam quoque juris Diuini inuincibilem, à peccato immunem reddere, juxta doctrinam Augustini, verisimilius est.* At verò de inuincibili ignorantia juris naturæ id dici non potest. Cur non? quia hæc ignorantia ab originali peccato exorta est, inquit, & est pœna peccati. Atque hæc est *radix arcane illius & tremende doctrine* ita enim eam vocat. Egregium enim fucum. Nam primò, cum omnis ignorantia etiam facti, etiam juris Diuini positiui, error verus sit, omnisque error à statu naturæ integræ fuisset abfuturus (error enim, malum intellectûs est, & quidem maximum) fanè manifestum est, etiam ignorantiam hanc ab originis peccato profluxisse. Cur non igitur æquè peccata sunt ea quæ ex ignorantia hâc committuntur, quàm quæ ex ignorantia juris naturæ? *Secundò*: an omnia quæ ex vitio naturæ corruptæ pullulant, propriè dicta peccata sunt? Profectò motus omnes concupiscentiæ primò primi, ex corruptâ per originale peccatum naturâ obueniunt: eos compescere in manu nostrâ quòd non sit, ex illo nascitur. Et an erit quisquam tam demens, vt motus concupiscentiæ primò primos & indeliberatos, peccata lethalia esse decernat? & tamen impotentia illa, etiam pœna peccati est. *Tertiò* an omne id quòd perperam fit ex eo quod pœna peccati est, etiam peccatum propriè dictum esse quis contendat? Certè miseras omnes quibus corpora nostra nunc inuoluuntur, pœnam peccati originalis esse docet Ianssenius. Cæcitas igitur quæ homini obuenit, pœna peccati est. Ita sit. At si cæcus quis, casu fortuito, per tabulata agatur præceps, seseque lapsu lædat grauitè, aut etiam interimat, an homicidium commississe eum dicet homo sobrius, sic vt propterea æternis ignibus damnandus sit cæcus? Ridiculum id est inquires. Sic est: & tamen ex cæcitate, quæ pœna peccati originalis esse statuitur à Ianssenio, ortum suum habuit hoc homicidium. Quid ergo ad rem facit, ignorantiam inuincibilem juris naturæ, pœnam pec-

Dogma
contrarium
male coha-
ret.

cati esse aut non esse, ut ex eâ facta, dicantur esse crimina, nec à culpâ excusari possint; cùm hæc facti ignorantia à crimine reddat innoxium lapsum, qui tamen ex cœcitate profluxit, quæ non minus pœna peccati est, quàm ignorantia juris naturæ? Atque eccum radicem & fundamentum *arcane illius ac tremende doctrine*; quod quando D. Augustini auctoritatibus oblitur, videtur aliquid habere soliditatis; cùm verò detegitur, apparet quàm fit malè connexum & futile.

Occurritur
cuidam ad-
versario-
rum ca-
lumniæ

Manum tollo de tabulâ, quam præstantissimis coloribus Theologi eximii expresserunt. Hæc tantùm rogatos velim dogmatis tam arcani sectatores; *Primò* ut Theologis illis respondeant, si ita videatur: sed noua afferant, & non decies decantata & re-tusa argumenta; aut certè taceant. *Secundò* cùm toties ad rauium vsque clament & repetant, per hanc, quæ tamen sana est, Scholasticorum doctrinam, omnia moralis Theologiæ destrui fundamenta, pietatem tolli, Catholicæ religionis vetustam austeritatem eneruari, atque his similia; quibus in vulgum sparsis, non exiguos excitant animorum motus, auctoritatemque sibi conciliant, quasi primæ pietatis assertores; illud inquam enixè ab iis postulo, ut clarè nobis edicant, quæ demum illa sint sanctissima moralis Theologiæ fundamenta, quæ vellent tanto-pere inconcussa? ubique ea jactitant, nusquam clarè produunt. Sanè arcana ea nobis patefaciant, ut videamus quid iis commo-dè possit superstrui. An autem alia sunt quàm hæc?

1. *Quod voluntariè fit, etiamsi necessitate fiat liberè tamen fieri.*
2. *Hominem peccare, etiam damnabiliter, in eo quod necessariò facit.*
3. *Aliqua Dei præcepta hominibus justis volentibus & conantibus, secundùm presentes quas habent vires, esse impossibilia.*

Hæc verò si sint; fateor per communem Scholasticorum sententiam, non tantùm ea concuti, sed profus etiam prorui & deturbari. Verùm alia, si sapiunt, præter hæc afferant Theologiæ suæ fundamenta. Nam duo prima jam dudum à tribus Pontificibus sunt proscrip-ta & condemnata, ut minimùm tanquam scandalosa & piarum aurium offensiva; tertium verò à duobus Pontificibus, hæresis notâ euidenter est iniustum. Sed de his satis sit: quæ si non sufficiant ad peruicaciam aliquorum retundendam, vsui tamen erunt homini cordato, & veritatis amanti,

vt non

51.

Propof.
39.
Baii,
Propof.
67.

vt non sinat se phaleratis & ad pompam compositis verbis facile circumueniri.

§. VIII.

Quanam sit ignorantia culpabilis, quæ ex eâ facta, à peccato propriè dicto non excusat.

52. **H**Æc cum ita sint, certissimumque sit Ignorantiam quamcumque inuincibilem, deinceps facta à peccato absoluere; illud etiam æque certum est, si per culpam contracta sit ignorantia; aut si non per culpam contracta quidem primò, per culpam tamen continuetur porro deinceps, nequiquam commissum ex eâ crimen, per eam excusari. Tacitus enim vult malum, qui istud ignorare affectat, ne deserat. Talis mali ignorantia, mali appetentia est: & in foro etiam Conscientiæ, æquiparantur *Scire & nolle scire*. Iniustum profectò appellat Sanctus David eum qui noluit intelligere, vt bene ageret. Ideò nempe quoniam dolosè egit in conspectu eius nempe Dei; dolosè autem egit, quia fide malâ. Nemo sanè mihi persuaserit, præceptum Ecclesiæ eum non velle excutere, qui cum ignorat quis dies sit, Iouisne an Veneris, & ignorantiam agnoscit, rem tamen dissimulat, nec ignorantiam vult dedoceri, vt carnibus vescatur; quasi verò tum eas impunè comederet & inculpatè. Nemo dicat se hæresis suæ erroribus intricari non velle, qui Fidei veræ & Catholicæ, cuius passim audit elogia, doctrinam examinare negligit, ne hæresis suæ fallacias tandem agnoscat. Ignorans vt sit, suâ culpâ ignorans est; & sic, suo etiam malo & scelere, erroribus implicatur. Nemo etiam sibi persuadeat, impunè se multa quæ ad salutem necessaria sunt ignorare, qui, vt ea non audiat, sacris cœtibus & concionibus abstinet; neque dicat se nescire agendum quid sit. Scire enim agenda cum non vis, nolle te quæ agenda sunt agere, manifestè conuinceris. Non vis enim quod primum in agendo est; hoc autem est; agenda scire. Multò etiam minùs à scelere extricaberis, si ne ad Conscientiæ quidem te edocentis aculeos vis attendere, vt tibi de ignorantia ineptè blandiaris.

Ignorantia affectata aut vincibilis nunquam à peccato excusat.

Quæ sit ignorantia affectata.

Pfal. m35.
v. 4.

Sanè.